

KLIMA ESTRATEGIA DSS 2050

Donostiaren konpromisoa klima aldaketarekin

KLIMA ALDAKETARI BURUZKO BELAUNALDI ARTEKO LANTEGIA

Laburpena eta emaitzak

2016ko abenduaren 15a
Ibaetako campusa
Donostia

PARTAIDEAK

Yaiza Ortega Estévez
Camila Bertolone Rojas
José Bernardo Garmendia
Jose Antonio San Román
Iñaki Murua
José Ramón Lasarte Elicegui
Maite Martínez
Itziar Usabiaga Arriola
Lore Elustando
Miren Jone Lizarzaburu García
Hans Harms
David Silva Brea
Alejandra Cembellin Torre
Daniel Estévez Caro
Gorka Tello Loigorri
Gorka Lournaga Peña
Aitxiber Zallo Camara
Uxue Oreja Elezgaray
Jon Lasa Piker
Marina López

Jose Ignacio Arrese
Jorge Martínez-Losa
Miren Barrenetxea Castellanos
Elena Azcona
Iñaki Otegi
Aizpea Lizaratzu
Amaia Azcona
Itziar Insua
Constantino Rodríguez Basurto
Rita Muro
Juani Idiaquez Aguirresarobe
Jesús Mª Zaldúa Imurritegui
Urko Rivas Mecero
Juan Mari Trueba Eguiagaray
Camila Bertolone Rojas
Maite Martinena
Jesus Etxebeste Ugalde
Joseba Etxabe Armendia
Carlos Pérez
Angel Cantera

Lantalde Dinamizatzailea

Marta Roman Rivas
Alfonso Sanz Alduán
Josu Benaito Villagarcía
Ana Juaristi
Uxua Arana Álvarez
Isaac Barrio Marín
Amaia Navarro Campos
Josean Quijera
Manu González Baragaña

Dokumentu hau Grupo de Estudios y Alternativas 21 SLk idatzi du
Donostiako Udalarentzat

Ilustrazioak eta maketazioa: Improvistos www.improvistos.org

Argazkiak: Íñigo Ibáñez

Aurkibidea

- 0.** Aurkezpena
- 1.** Lantegiaren deialdia
- 2.** Lantegiaren helburuak
- 3.** Topaketaren metodologia orokorra
- 4.** 1 Atala. Zer da klima aldaketa?
 - 4.1. Sarrera
 - 4.2. Lantaldeen emaitzak
- 5.** 2 Atala. Klima aldaketa eta hiriarentzako erronkak
- 6.** 3 Atala. Zer egin dezakegu?
 - 6.1. Sarrera
 - 6.2. Lantaldeen laburpena
 - 6.3. Ekintza proposamenei buruzko banakoen ekarpenak
- 7.** 4 Atala. Nola komunikatu esku harteko beharra

0. AURKEZPENA

Donostiako Udala, klima aldaketaren aurka egiteko lanen esparruan, zenbait ekimen ari da egiten, berotze globalari eta Donostian egin daitezkeen ekintzei buruz hausnartzeko eta informazioa emateko.

Hemen aurkezten dugun belaunaldi arteko lantegia informazioa hedatzeko eta komunikatzeko ekimen horietako bat da. Ekimen honetan, adinekoek eta gazteek osatutako talde batek modu aktiboan parte hartu zuen.

Ingurumen Hezkuntzako Zentro Nazionaleko (CENEAM) Francisco Herasek 2016ko urriaren 26an emandako Klima aldaketa komunikatzeari buruzko lantegiko arrastoei jarraituz, elkarraldi honen helburu nagusia **klima aldaketari buruzko komunikazioa hobetzea** izan zen, eta, horregatik, oso interesgarritzat jo zen bi adin talde horietako pertsonak gai horren **inguruan zer ezagutza eta jokabide dituzten eta nola hitz egiten duten jakitea**. Bi talde horiek lan mundu aktibotik kanpo daude, eta maiz gelditzen dira zientziaren, teknikaren eta politikaren arloan sortzen diren klima aldaketari buruzko hausnarketetatik eta eztabaidetatik kanpo. Hori dela eta, interesgarria zirudien 25 urtetik beherakoek eta 65 urtetik gorakoek gai horren inguruan zer diskurtso dituzten eta zer pertzepzio duten jakitea.

Jardunaldia 2016ko abenduaren 15ean egin zen, EHUKo Carlos Santamaria eraikinean. Bertan, 50 pertsona bildu ziren, beren denbora eskuzabaltasunez eman zutenak klima aldaketari buruz dituzten ikuspegiak eta ezagutzak partekatzeko. Bertaratutako pertsona talde horrek proposamen egingarri batzuk planteatu zituen, eta, halaber, oinarritzko komunikazio ildo batzuk proposatu zituen, klima aldaketak Donostian izan ditzakeen ondorioak ardatz hartuta.

Aipatzekoa da zeinen giro ona egon zen Topaketan eta zer emaitza emankorrak eta interesgarriak eman zituen belaunaldi arteko elkarrizketak. Hasieran, bi belaunaldiek elkar ezagutzeko tartetxo bat beharko zutela planteatu zen. Tartetxo horrek, ordea, ez zuen askorik iraun, adinekoen eta gazteen artean berehala sortu baitziren bat-batekotasuna, gertutasuna eta konplizitatea.

Pertsona horiei eskerrak eman nahi dizkiegu beren eskuzabaltasunagatik, interesagatik eta premiazko gai horri buruzko eztabaidari egindako ekarpenagatik. Orobat dira eskertzekoak eztabaiden kalitatea, bai eta amaierako proposamenak ere, sormen handikoak baitira. Proposamen horiek lagungarriak dira Udala eta beste erakunde batzuk komunikatzeko eta klimaren alde ekiteko sustatzen ari diren lanerako. Pausoz pauso, elkarraldi eta eztabaida guztiak lagungarriak dira kontzeptuak argitzeko, gizarte diskurtsoak ezagutzeko eta ulertzeko, eta beste era batera komunikatzeko eta ekiteko modua elkarrekin zehaztasun handiagoz definitzeko.

Klima aldaketari heltzeko, ezinbestekoa da erakundeek eta, oro har, herritarrek klima aldaketa zer den ulertzea, akordioak egitea eta ekintza koordinatuak egitea. Gizarte partaidetzako prozesu bat abiatzea oso baliagarria da norabide horretan aurrerapausoak emateko eta, konplexua izan arren, elkar ulertzea posible dela ikusten hasteko.

1. Topaketaren deialdia

Belaunaldi arteko elkarraldi batean parte hartzera gonbidatu nahi zaitugu, Donostiako adinekoak eta gazteak elkartzeko asmoz. **Klima aldaketa** izango da Topaketaren gaia. Hainbat belaunalditako pertsonak bizi esperientziak elkarrekin partekatzea nahi dugu, espezie moduan dugun erronkaren aurrean, etxe berea baitugu bizitegi pertsonok: **Lur planeta**.

lazko abenduaren 12an, 195 naziok **Parisko Akordioa** deritzon itun globala sinatu zuten, berotegi efektuko gas gutxiago igortzeko asmoz. Dokumentuan adostu zuten, sinatzaileek karbono isurketak “ahalik eta azkarren” murriztuko dituzte, bai eta berotze globala “2 gradu zentigradutik oso behera” izateko esfortzu guztiak egingo ere.

Konpromiso hori gauzatuko zutela adierazi zioten Paristik munduari. Deialdi horri erantzunda, Donostiako Udala 2016tik ari da bultzatzen klima aldaketak Donostiari dakarzkion eginkizunen gaineko gogoeta eta eztabaida prozesu bat. **Klima Estrategia DSS 2050** izena jarri diogu ekimenari. Hainbat lagun ari da parte hartzen prozesuan, esparru askotatik etorrira (hezkuntza, enpresa, administrazioa, herritarrak), eta laster atxikitzeak dira Euskal Herriko Unibertsitatea, Donostiako Eskolako 21 Agenda eta Donostia Lagunkoia —Donostiak adinekoekin duen konpromisoa erdigune duen ekimena—.

Hortaz, Topaketan parte hartzera gonbidatzen zaitugu —**abenduaren 15ean (osteguna) izango da—, 09:30etik 12:30era, EHUKo Carlos Santamaria eraikinean**.

Lantegi itxurako bilkura izango da, eta ondoko programa hau izango du:

09:30-09:35 Ingurumen Zuzendaritzaren **ongietorria eta aurkezpena**

09:35-10:00 Dinamika: **“Zer da niretzat klima aldaketa?”**

10:00-10:30 Donostiako klima aldaketa. Alfonso Sanz Gea21ko jaunaren aurkezpena (ingurumen gaietako aditua)

10:30-11:00 Atsedenaldia

11:00-12:30 **“Zer egin dezakegu?”** eta **“Nola komunikatu esku hartzeko beharra?”** gaien inguruko eztabaidak, ondoko esparruak kontuan: (Martaren Román, Gea 21ekoa)

- geure etxeetan,
- eguneroko ekintzetan (prestakuntza, lana, aisialdia...),
- mugitzeko moduetan, eta
- zer egin dezakegun, elkarrekin, Donostian.

Aurretik eskertzen dizugu etorri eta parte hartzea, eta mesedez **eskatzen dizugu abenduaren 9a baino arinago esateko esku hartuko duzula honako hauetakoren bat erabilita:**

- Telefonoak: 943 48 33 90
- Helbide elektronikoa: ingurumena@donostia.eus

Zure zain egongo gara datorren 15ean! Eskerrik asko!

Oharra: **Klima Estrategia DSS 2050** ekimenari buruzko argibide gehiago jasotzeko lotura: www.donostia.eus/klima

Te queremos invitar a tomar parte en un **encuentro intergeneracional**, entre mayores y jóvenes de nuestra ciudad. El tema del encuentro será **el cambio climático**. Queremos que personas de distintas generaciones compartan sus perspectivas vitales ante un reto que se nos presenta como género humano habitante de nuestra casa común: **el planeta Tierra**.

El 12 de diciembre del año pasado, 195 países alcanzaron un pacto global, el **Acuerdo de París**, para reducir las emisiones de gases de efecto invernadero. En el documento, los firmantes acordaron reducir sus emisiones de carbono “lo antes posible” y hacer todo lo necesario para mantener el calentamiento global “muy por debajo de 2 °C”.

Desde París se lanzó un mensaje al Mundo para hacer realidad este compromiso. El Ayuntamiento de San Sebastián, respondiendo a este llamamiento, está impulsando durante este año 2016 un proceso de reflexión y debate sobre los retos que representa para la ciudad el cambio climático. La iniciativa la hemos denominado **Klima Estrategia DSS 2050**. Un proceso en el que están participando muchas personas de ámbitos como el educativo, el empresarial, la administración o la ciudadanía de a pie y en al que se van a sumar la Universidad del País Vasco, la Agenda 21 Escolar de Donostia, y Donostia Lagunkoia centrada en el compromiso de la ciudad con las personas mayores.

Por eso queremos invitarte a participar en el encuentro que se celebrará en el **Centro Carlos Santamaría de la EHU/UPV el jueves 15 de diciembre de 9:30 a 12:30**.

El programa de la sesión, que se desarrollará en formato taller, será el siguiente:

09:30-09:35 Bienvenida y presentación a cargo del Departamento de Medio Ambiente

09:35-10:00 Dinámica ¿Qué es para mí el cambio climático?

10:00-10:30 El cambio climático en nuestra ciudad. Presentación a cargo de Alfonso Sanz de Gea 21, experto en temas medioambientales

10:30-11:00 Pausa

11:00-12:30 Divididos en grupos de debate sobre **¿Qué podemos hacer?**, y **¿cómo comunicamos la necesidad de actuar?** en los siguientes ámbitos. Coordinación Marta Román de Gea21.

- dentro de nuestras casas,
- en las actividades cotidianas (formación, trabajo, ocio, ...)
- en los modos de desplazamiento, y
- qué podemos hacer como colectividad en nuestra ciudad.

Agradeciendo tu presencia e implicación, rogamos **nos confirmes tu participación antes del día 9 de diciembre** a través de:

- Teléfonos: 943 48 33 90
- Correo electrónico: ingurumena@donostia.eus

¡Te esperamos el próximo día 15! ¡Muchas gracias!

Nota: Más información sobre la iniciativa **Klima Estrategia DSS 2050** en este enlace www.donostia.eus/klima

2. Lantegiaren helburuak

Topaketaren helburua belaunaldi arteko elkarriketarako gun bat sortzea zen, horren bidez hau lortzeko:

1. Adin talde desberdinetako pertsonak –25 urtetik beherakoek eta 65 urtetik gorakoek– klima aldaketaren kontzeptuaz zer diskurtso dituzten jakitea.
2. Zer pertzepzio eta ideia dituzten eta auzi hori nola formulatzen duten jakitea.
3. Herritarrek ulertu eta adin desberdinetako pertsonak gauzatu ditzaketen estrategiak, jarduera ildoak eta irtenbideak planteatu ahal izatea.
4. Iritzi talde bat sortzea, adinkideen artean klima aldaketaren erronken berri zabaltzen lagundu dezaketen adin desberdinetako taldeek osatua.
5. Komunikazio proposamen batzuk egitea, etorkizunean klima aldaketari buruz egingo diren kanpainak bideratzen lagunduko dutenak.

3. Topaketaren metodologia orokorra

Lantegia astegun bateko goiz batean egin zen, eta hiru ordu iraun zuen. Oso lantegi dinamikoa egin zen, elkarrizketa bizia sustatzeko eta partaide guztiei aukera emateko hitz egiteko, beren ideiak eta ikuspegiak azaltzeko eta, aldi berean, besteen iritziak entzuteko.

Lantegia lau Atalatan egituratu zen:

- Klima aldaketaren kontzeptua
- Klima aldaketaren kontzeptuari buruzko feedbacka, aditu baten eskutik
- Etorkizunerako proposamen batzuk egitea, proposamenak egiten dituztenek gauzatu ditzaketenak
- Klima aldaketari buruzko komunikazio ildoak

Ondoren, lau Atala horien garapen metodologikoa azalduko dugu.

1. Zer da klima aldaketa?

Partaideei eskatu genien poster handi batean idazteko eta marrazteko haien ustez zer den klima aldaketa eta nola eragin diezaiokeen Donostiari. Hasieran, adin bereko taldeak sortuko zirela pentsatu genuen, baina berehala sortu ziren belaunaldi arteko taldeak. Talde horiek oso ondo funtzionatu zuten. Talde bakoitzak pertsona bat edo bi aukeratu zituen eztabaidaren ondorioak azaltzeko bozeramaile gisa.

2. Klima aldaketari buruzko aurkezpena eta hiriarentzako erronkak.

Material hori guztia oinarri hartuta, klima aldaketan aditua den pertsona batek partaideen ekarpenei buruzko feedbacka eman zuen, kontzeptuari forma emanez, ideiak antolatuz eta kontzeptu hori osatuz, bai eta gai horri heldzean erabiltzen diren funtsezko alderdien berri emanez ere.

3. Zer egin dezakegu?

Analisi horren ostean, partaideei lau taldetan jartzeko eskatu genien, esku hartzeko estrategia eta ekimen batzuk egiteko, herritarrek esparru hauetan gauzatu ditzaketenak: etxean, mugitzeko moduan, eguneroko ekintzetan eta hirian.

Partaideei eskatu genien beren esperientzia eta ezagutza oinarri hartuta hitz egiteko, bai eta beren taldekideekin lehentasunezko neurri batzuk adosteko ere, beraiek egin zitzaketenak. Talde bakoitzak papelografo batean idatzi zituen bere neurriak, beste taldeei azaltzeko.

4. Nola komunikatu esku hartzeko beharra.

Amaitzeko, lau gai horiek abiapuntutzat hartuta, talde bakoitzak mezu bat egin behar izan zuen, lantegiko emaitzen bat komunikatzeko, bere ideia ahalik eta gehien garatuz.

Adin taldeak nahasi ziren,
eztabaida egiteko

4. 1 Atala. Zer da klima aldaketa?

4.1. Sarrera

Guztira, bost taldek klima aldaketari buruzko laburpen kontzeptual bat egin zuten. Oro har, partaide guztiek bazekiten edo entzuna zuten gai horren berri –batzuek beste batzuek baino gehiago, ordea–, eta taldeak berak lagundu zuen informazio hori egituratzen eta ordenatzen.

Interesgarria da ikustea parte hartu zuten talde guztiek ikuspegi desberdinetatik heldu ziotela gaiari. Nahiz eta denek hitz egin klima aldaketari buruz, adierazteko modua azkenean aldatu egiten da talde batetik bestera. Batzuek klima aldaketaren zantzuak izan zituzten hizpide; beste batzuek, kausak, eta beste batzuek, ondorioak. Halaber, gai horri heltzean, ohikoa da hiru auzi horiek nahastea eta argi eta garbi ez zedarritzea.

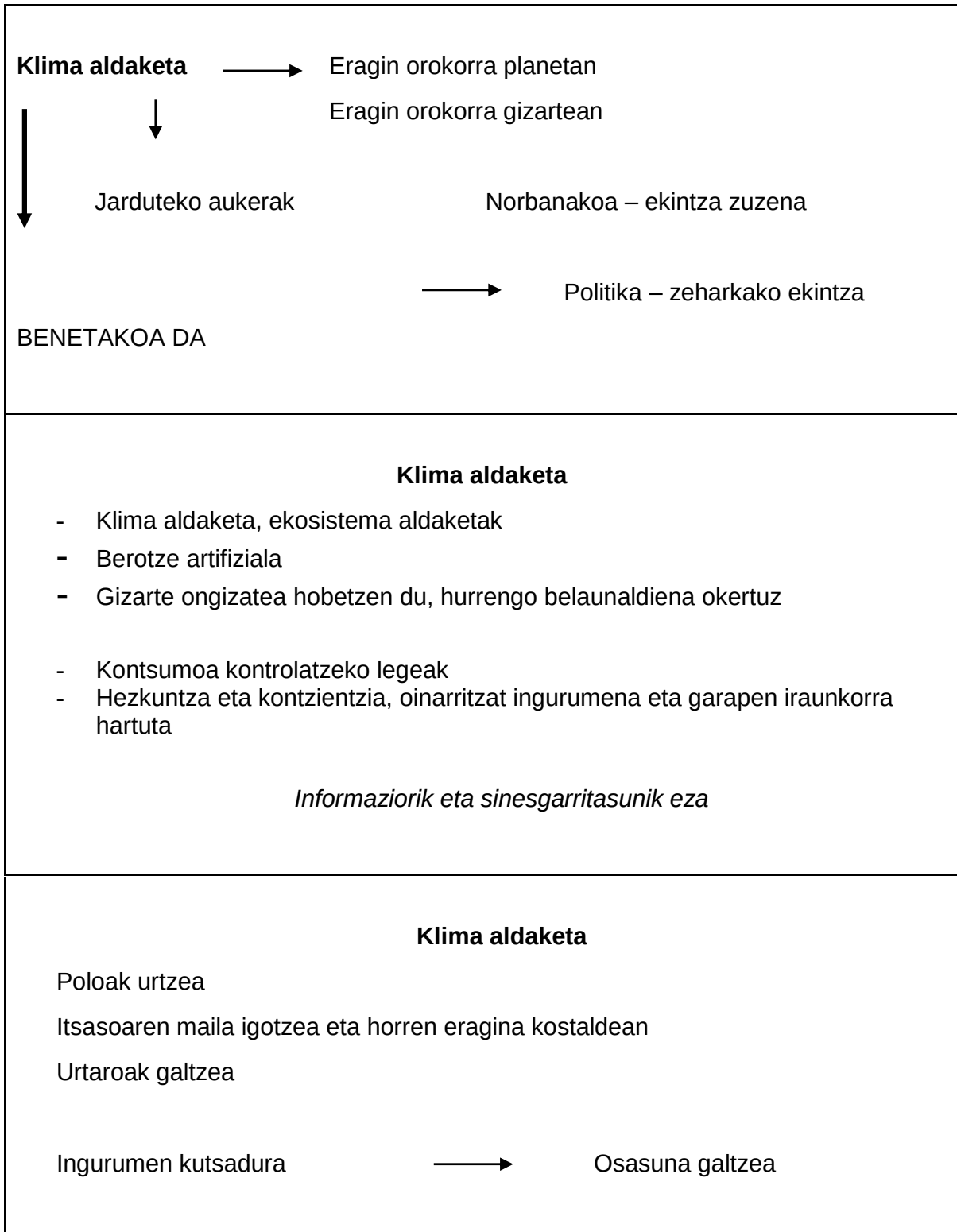
Hautemandako beste alderdi garrantzitsu bat sinesgarritasunik eza da. Izan ere, bost taldeetako hirutan, klima aldaketaren inguruan dagoen sinesgarritasunik eza aipatu zuten. Berotze prozesua eta haren ondorioak modu erraz eta ulergarrian adieraztea konplexua da. Horretaz gainera, komunikazio estrategiek orobat egin behar diote aurre eszeptizismoari eta ukapenari, denek ez baitute sinesten aldaketa hori benetan gertatzen ari dela edo giza jardunaren ondorio dela.

Ondoren ageri diren laukiek bost taldeen eztabaidak eta emaitzak laburbiltzen dituzte, eta, horretaz gainera, erakusten dute klima aldaketa lotuta dagoela gizakiok ekintzen bidez eman beharreko erantzunarekin eta gizartean hainbat motatako aldaketak egiteko premiarekin. Erantzun horiek hainbat modutara adierazi dira:

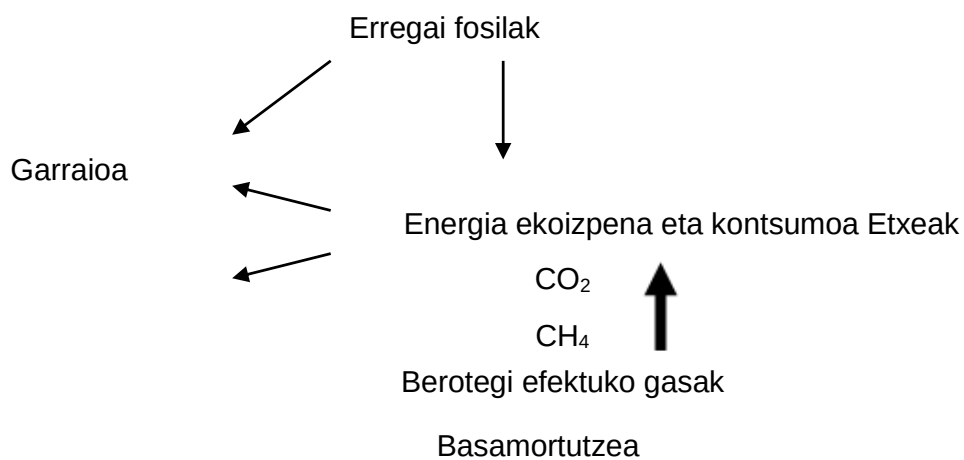
- Banaka eta kolektiboki klimaren alde ekiteko premia kontuan hartuz
- Berotzea azkartzen duten prozesu kaltegarriei mugak jartzeko premia kontuan hartuz

Jarduera horretan, gauzarik interesgarriena da talde guztien ekarpenak batuz klima aldaketaren fenomenoari buruzko oso esparru orokor osatu bat eraikitzen dela.

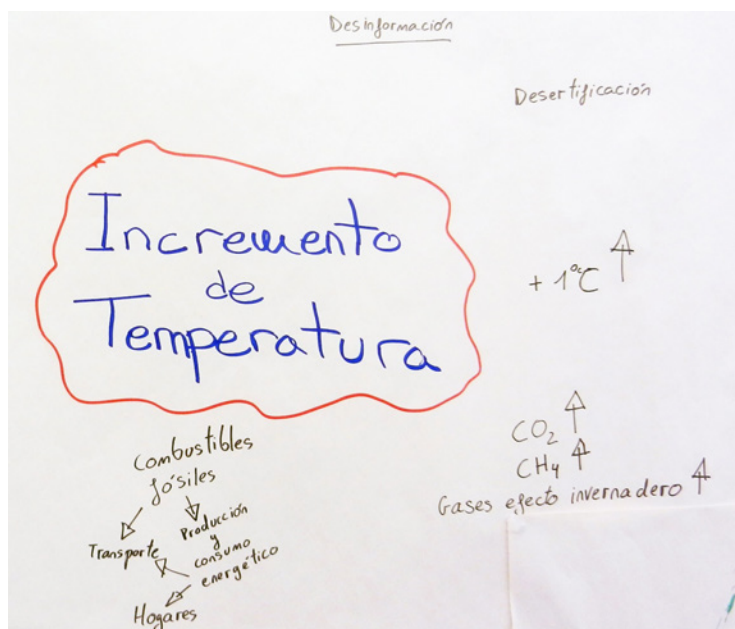
4.2. Lantaldeen emaitzak

Tenperatura igoera: + 1 °C

Informazio falta

Industria

Autoak – Garraiobideak

Elementu elektronikoak

KLIMA ALDAKETA

(Lur esferaren marrazkia, eguzki izpiek atmosferari eragiten diotela)

Izpi ultramoreak

Erabili/bota

Globalizazioa

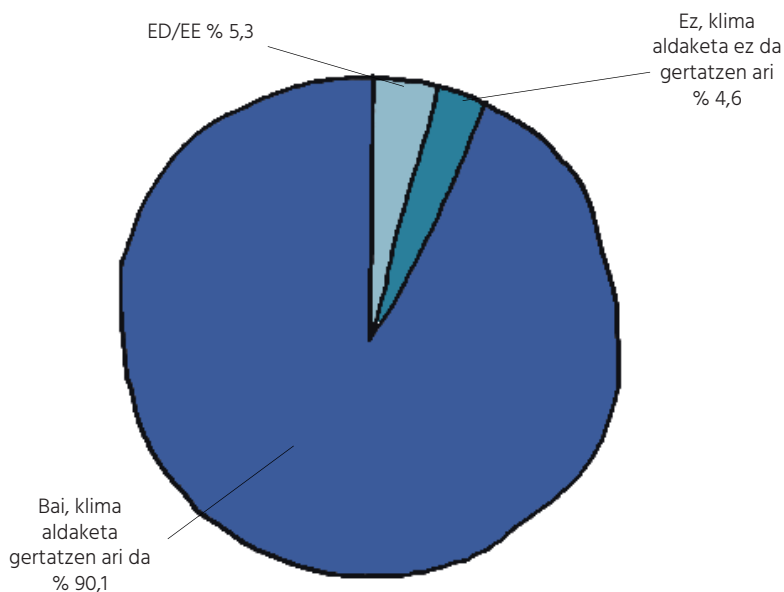

5. 2 Atala. Klima aldaketa eta hiriarentzako erronkak

Taldeek egindako hausnarketak oinarri hartuta, klima aldaketan aditua den pertsona batek partaideen ekarpenei buruzko feedbacka eman zuen, kontzeptuari forma emanez, ideiak antolatuz eta kontzeptu hori osatuz. Pertsona horrek taldeetan sortutako klima aldaketari buruzko diskurtsoaren funtsezko alderdi hauen berri eman zuen.

A. Ukapenaren garrantzia

Lantaldeetan aipatu zuten senideen artean eta beren inguruko pertsonen artean, hala nola familiakideen, lankideen edo ikaskideen artean, ugariak direla klima aldaketa ukatzen duten iritziak. Alde horretatik, nahiz eta oraindik ere herritarren zati batek uste izan berotze globaleko prozesurik ez dagoela edo baldin badago giza jardunaren ondorio ez dela, herritarren zati horrek pisu soziologiko txikia du, eta ez du ospe handirik. Espainian egindako inkesta demoskopikoetan, klima aldaketa ukatzen dutenak gutxiengo dira (horixe ikusten da beheko grafikoan), eta, horretaz gainera, Estatu Batuetan ez bezala, ezkertiarak nahiz eskuindarrak dira.

Iturria: Espainiako gizartearen erantzuna klima aldaketaren aurrean.
Pablo Ángel Meira Cartea (Zuz.). Mapfre Fundazioa, 2013.

Irudia ikerlan batekoa da, eta, ikerlan horren oinarritzat erabilitako ikerketetan, inkestatutako pertsonen ia bi herenek (% 64,4) uste zuten klima aldaketa “nagusiki” edo “esklusiboki” giza jardueraren ondorio dela. Aldiz, 10 pertsonatik batek baino gutxiagok (% 8,4) uste zuen “nagusiki” edo “esklusiboki” arrazoi naturalen ondorio dela.

Zientziaren arloan, ia ez dago ikertzailerik klima aldaketa ukatzen duenik eta “nagusiki” edo “esklusiboki” arrazoi naturalen ondorio dela dioenik. Fenomenoarekin lotura zuzenagoa duten jakintzagaietan, hala nola klimatologian, meteorologian, geologian eta beste natura zientzia batzuetan, are ikertzaile gutxiago daude klima aldaketa ukatzen dutenak.

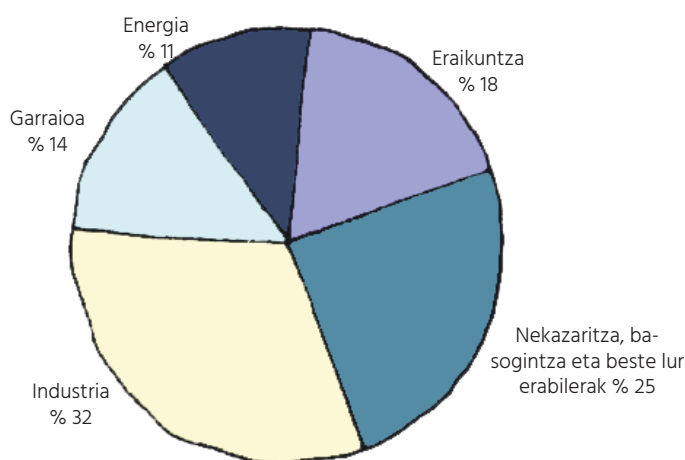
B. Zenbait hutsune klima aldaketaren ezagutzan

Taldeen lanak agerian uzten du partaideek klima aldaketaren fenomenoaren ezagutza orokor egokia dutela, baina fenomenoaren xehetasunez interpretatzean, zenbait arazo ikusten dira; esaterako, klima aldaketa kutsaduraren fenomenotzat hartzea.

Klima aldaketaren ondorio ezagunenek edo halakotzat jotzen direnek lotura dute fisikaren, geografiaren eta biologiaren arloekin, hala nola itsas mailaren igoerarekin, ekosistemen galerarekin eta muturreko fenomeno meteorologikoekin. Dena den, berotze globalak gaur egungo egitura sozial eta ekonomikoetan eta migrazio, gerra eta goseteen fenomenoetan dituen ondorioen deskribapen kolektiboa askoz urriagoa da.

C. Klima aldaketaren arrazoiak eta bizimodua

Lantaldeek erakutsi zuten asko zekitelako klima aldaketaren arrazoiak eta klima aldaketak giza jarduerekin duen loturaz, baina, halaber, zenbait hutsune utzi zituzten agerian, fenomeno hori bizimoduaren alderdi jakin batzuekin edo kontsumo ereduarekin lotzeko orduan. Esaterako, dietak klima aldaketan dituen ondorioei ez zieten behar besteko garrantzia eman. Beheko irudian ikus daitekeenez, ordea, isurien ehuneko handi bat dietarekin lotuta dago.

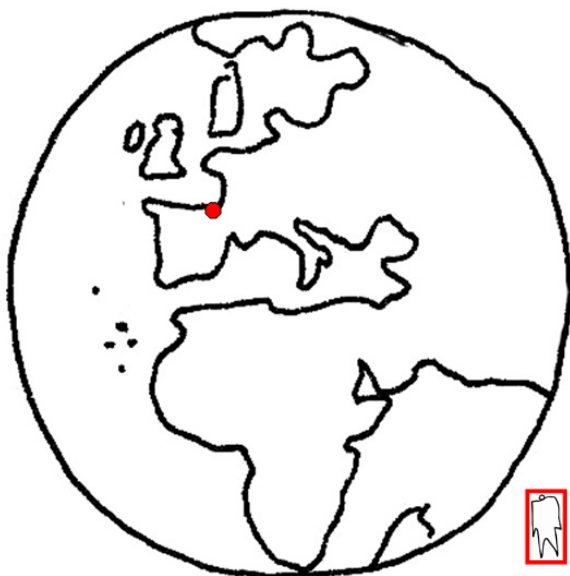

Sektore ekonomikoek munduan sortzen dituzten berotegi efektuko gasak (2010)

Iturria: Geuk egina, Klima Aldaketa 2014: Klima aldaketa arintzea dokumentuan oinarrituta. III. lantaldearen ekarpena Bosgarren Ebaluazio Txostenari. Politiken arduradunentzako laburpena. IPCC, 2014

D. Norberak egin dezakeena eta tokiko politika hutsaren hurrengotzat hartzea

Saioan zehar, zenbait iruzkinen bidez, agerian jarri zen norberak berotze globalaren aurka egiteko orduan egin dezakeena hutsaren hurrengoa delako pertzepzioa. Erantzukizunak eta irtenbideak, kasu horietan, politikaren eta mundu mailako erabaki ekonomiko handien esku uzten dira, eta, beraz, herritar xeheek ez dituzte beren gain hartzen. Norberak egin dezakeena hutsaren hurrengoa delako pertzepzio hori tokiko gobernuen ekintzari buruzko pertzepziora ere zabaltzen da; pertsona batzuen ustez, tokiko gobernuek ez dute mundu mailako fenomeno horretan esku hartzeko ahalmenik. Dena den, munduko hiri garrantzitsuenek erakusten duten moduan, klima aldaketaren aurkako ekintza, nazioartean edo nazio mailan ez ezik, eskualdeetan eta udalerrietan ere egin daiteke eta egin behar da. Are gehiago, herri administrazioen esku-hartzerik gabe, ezin dira aplikatu klima aldaketan ondorio handienak eragiten dituzten bizi ereduak –alegia, bizitzeko, mugitzeko, jateko eta kontsumitzeko ereduak– aldatzeko politikak, herri administrazioak baitaude herritarren premietatik gertuen.

Banakoek eta hiriek egin dezaketena hutsaren hurrengotzat hartzea pertzepzio arriskutsua da

E. Klima aldaketaren kontrako borrokaren sinergiak

Lantegiko lantaldeen diskurtsoari buruzko azken ohar garrantzitsu bat egin beharrean gaude, asmatutako irtenbideekin zerikusia duena. Iruditu dakiguke klima aldaketak itzal egiten diela gaur egungo gainerako ingurumen gatazkei, baina, berez, ezkutuan gelditzen da agenda sozial eta politikoetan, langabeziaren, gerren, migrazioaren, pobreziaren eta beste hainbat arazoren larritasunaren ondorioz.

Zorionez, klima aldaketaren aurkako borroka orobat bila daiteke aldi berean beste arazo batzuei aurre egiteko modu bat: hala mundu mailako eta tokian tokiko ingurumen arazoei –airearen kalitatea, zarata eta biodibertsitatearen galera, kasu–, nola garrantzi handiagoko arazo sozial eta ekonomikoei –herritar talde handien baliabiderik eta itxaropenik eza, indarkeria eta ekitaterik eza, kasu–.

6.3 Atala. Zer egin dezakegu?

6.1. Sarrera

Kontzeptua definitu eta haren arrazoiak zein diren jakin ondoren, ez zen oso zaila izan neurri batzuk ezartzea, lagungarriak izango direnak bidea prestatzeko, klimaren hondamendia eragiten duten kausak geldiarazteko eta egokitzapen prozesuak errazteko.

Taldeak esparruaren arabera antolatu ziren (etxea, eguneroko bizitza, mugikortasuna eta hiria). Helburua alderdi jakin batzuk hizpide hartzea zen, partaideek beren alderditzat hartzen zituztenak.

Ondoren azaltzen diren proposamenetako gaiak kapitulu hauetan bil daitezke:

- Auzoa, lurralde ereduaren eta gertutasunaren giltzarri gisa, pertsonen eta salgaien ibilgailu bidezko joan-etorriak murrizteko.
- Kontsumo arduratsua, «gutxiagorekin hobeto bizitzeko», haragiaren kontsumoa murriztu beharra azpimarratuz, isuriak murrizteko modu gisa.
- Murriztu, berrerabili eta birziklatu, hondakinak kudeatzeko oinarritzko estrategia gisa.
- Eraikuntzen isolamendua, eta, zehazki, etxeetako energia kontsumoaren murrizketa.
- Hiriak landareztatzea eta nekazaritza ingurunea leheneratzea.
- Irtenbide partekatuak, eragina murrizteko eta premia batzuei aurre egiteko (auto edo etxeko ekipamendu partekatua).
- Eredu ekonomikoa aldatzea, eta ekoizpenean eta kontsumoan oinarrituta ez dagoen eredu batekin ordeztzea.

6.2. Lantaldeen laburpena

Etxea

1. Eraikuntzetan efizientzia eta isolamendua
2. Kontsumo arduratsu efizientea (ura eta energia)
3. Erosketa arduratsua (bertakoa eta garaikoa)
4. Hondakinen kudeaketa: murriztu, berrerabili eta birziklatu

Eguneroko jardueren taldea

1. Gertutasuna, bizimodu gisa: erosketak (auzoko saltokietan erostea eta bertako produktuak erostea), lana eta aisia

2. Haragiaren kontsumoa murriztea ohiko dietan, eta bertako garaiko elikagaiak sustatzea
3. Irtenbide partekatuak sustatzea eta erraztea: autoa (lana eta aisia) eta denontzako zerbitzuak etxebizitzetan (garbigailua, etab.)

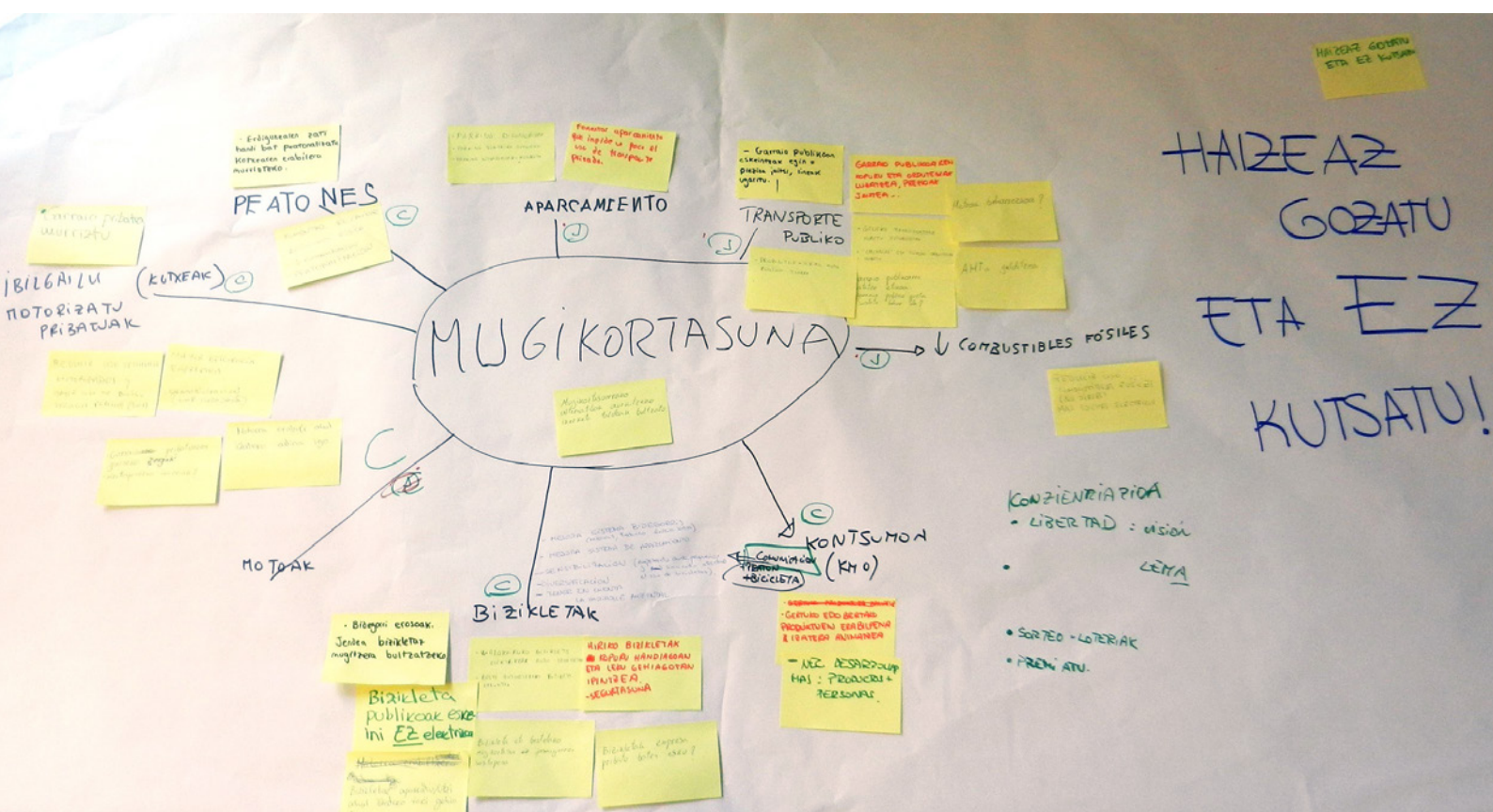
Hiriko Taldea

1. Informazioa. Ekintzaren alde onez kontzientziatzea, modu positiboan. Ekintzekin eta jarduerekin lotutako informazioa. Herritarren arteko eztabaida sakona. Udal politikaren eguneroko mezuetan txertatzea.
2. Araudia eta arauak zorrotz betetzea (eraikuntza eta ibilgailuak)
3. Eredu aldaketa. Ekonomia eta lana ekoiztera eta kontsumitzera bultzatzen gaituen identitate gisa hartetik ekonomia feministarantz.
4. Berdeguneak. Zorua eta artifizializazioa
5. Hiria, isuriak murrizteko tresna gisa. Auzoak sendotzea, eguneroko bizitzaren erdigune diren aldetik. Lelo bat ez da aski; politika konektatu behar da.

Mugikortasunaren taldea

MUGIKORTASUNA "Haizeaz gozatu eta ez kutsatu!"

- Bidegorrien sistema hobetzea
- Aparkaleku sistema hobetzea
- Sentsibilizazioa
- Dibertsifikazioa
- Ingurumen irizpidea kontuan hartzea

6.3. Ekintza proposamenei buruzko banaoken ekarpenak

Atal honetan, hitzez hitz jasotzen da klimaren alde ekiteko sortutako proposamen andana. Hasierako planteamendua zen neurri horiek egingarriak eta herritarrek gauzatzeko modukoak izatea; alegia, neurriak proposatzen zituztenak nolabait neurri horiek aplikatzeko gai izatea.

Egindako proposamenak gaika egituratu dira eta ez lantaldeka, lantaldeetan landutako gaietako asko berdinak baitziren. Interesgarria da ikustea gehien landutako kapitulua –hots, proposamen gehien eragin zituen– mugikortasunarena izan zela. Nolabait, badirudi pertsona gehienek gai hori lotzen dutela modu zuzenenean klima aldaketarekin. Zehazki, proposamen gehienak batik bat norberaren ibilgailuaren erabilera murrizteari eta bizimodu aktiboa eta garraio publikoa sustatzeari buruzkoak dira.

Klima aldaketari eragiten dioten gainerako gaiak gutxiago aipatzen dira, eta ez daude hain ondo definituta. Horrek erakusten du jendeak gutxiago dakiela haietaz, eta pertsona gutxi lotzen dutela klima aldaketa garraioarekin zerikusirik ez duten bizitzako beste esparru batzuekin, hala nola jateko ohiturekin eta energia kontsumoarekin.

Mugikortasuna

- Leku batetik bestera modu jasangarrian joan (oinez, bizikletaz eta garraiobide publikoetan)/ Bizimodu sinpleagoa (bizikleta eta garraiobide publikoa)/ Ibili eta ohiko eremuan bizi/ Oinez ibiltzea sustatu (jarduera fisikoa, kutsadura gutxiago); kaleak oinezkoentzat bihurtu/ Bizikletak eta zerbitzu publikoak (autobusa) gehiago erabili/ Bizikleta sustatu, bidegorri gehiago, oinezkoentzako eremu gehiago/ Bidegorriak hobetu eta bidegorri gehiago egin/ Bizikletak/ Elementu jasangarriak erabiltzeko pizgarriak/ 1. Bidegorrien alde egin; 2. Garraio publikoari lehentasuna eman; 3. Hiri erdialdean garraio pribatua erabiltzeko abantailarik ez eman / Erdigunearen zati handi bat oinezkoentzat bihurtu. Kotxearen erabilera murrizteko/ Bidegorri erosoak. Jendea bizikletak mugitzera bultzatzeko/ Bizikleta aparkatu-utzi ahal izateko toki gehiago jarri/ Bizikleta publikoak eskaini, ez elektrikoak/ Alokairuko bizikleta elektrikoak auzo zehatzetarako/ Beste auzoetarako, bizikleta arruntak/ Bizikleta eta bestelako mugikortasun jasangarrien sustapena/ Hiriko bizikletak kopuru handiagoan eta leku gehiagotan ipini. Segurtasuna/ Bizikletak enpresa pribatu baten esku?/ Mugikortasunerako aukerak aurkitzeko ikerketa taldeak bultzatu.
- Ibilgailu motordunen erabilera murriztu/ Auto partikularren kopurua murriztu/ Disuasio neurriak autoentzat/ Garraio pribatua murriztu/ Garraio pribatuaren gaineko zergak/ Garraio pribatuaren gaineko zergak? Hautespenezko neurriak/ Garraio pribatua murriztu.
- Lanera joateko autoa partekatu: joan-etorriak auto batean eta ez askotan/ Ibilgailuak partekatu (bidaia kopuru minimoa).
- Garraio publikoa erabili (trena, autobusa, etab.)/ Garraio publikoak eta/edo bizikleta gehiago erabili, eta ahal denean ibili/ Garraio kolektiboa hobetu: garraiobidez aldatzeko

aparkalekua; autobus elektriko publikoak/ Garraio publikoa, ahal izanez gero trena/ Garraio publikoan eskaintzak egin = prezioa jaitsi, lineak ugaritu/ Garraio publikoaren sustatze etikoa: garraio publiko guztia sustatu behar da? Garraio publikoaren kopuru eta ordutegiak luzatu, prezioak jaitsi/ Gaueko garraioak hobetu autobusetan. Aldiriko eta tokiko ordutegiak hobetu/

- Lan egiten den lekuan bilatu etxebizitza
- Aparkamendua arautu, garraio pribatuaren erabilera mugatzeko/ kanpoaldeko aparkalekuak/ Kanpoaldeko aparkalekuak; aparkaleku gutxiago erdialdean; kanpoaldeko aparkalekuak – konexioa.
- Ibilgailu elektrikoak: autobusak, autoak/ Flota berritu/ Ibilgailu elektriko eta hibridoak kopurua handitu (horretarako, garraiobidearen prezioak jaitsi)/ Ibilgailuak jarri hiritik kanpo lan egiten duten pertsonen esku.
- Trena garatu, salgaiak
- Probintzia - hiriko auzoak: konexio txarra
- Metroa beharrezkoa?
- AHTa gelditu

Etxea eta eguneroko bizitza

- Etxeen isolamendua hobetu, beroa ez galtzeko eta, horrela, energia gutxiago gastatzeko/ Leiho efizienteak, bero galerarik ez.
- Berogailua 1° C jaitsi
- Kontsumo txikiko bonbillak (denbora gehiago irauten dute).
- Etxetresna elektrikoak “stand by”/ Aparatu elektronikoak, guztiz itzali/ Etxetresna elektrikoak itzali, erabiltzen ez ditugunean.
- Argia eta berogailua ez piztu, beharrezkoa ez bada/ Dutxa laburrak
- Ontzi garbigailua eta arropa garbigailua. Beteta egon arte, ez erabili.

Kontsumo arduratsua

- Bertako eta gertuko produktuak erosi/ Kontsumo ohiturak: saltoki handietan? Auzoko dendak!/ Gertuko edo bertako produktuak erabiltzera animatu
- Gertuko merkataritza politikak (hipermerkatuak, ikuskizunak, etab.). Mugimendua murriztu.
- Birziklatu gabeko produktuen kontsumoa murriztu/ Plastikoa gutxiago kontsumitu/ Bilgarri askoko produkturik ez erosi/ Ingurumena errespetatzen duten erosketak.
- Paper zati bustien erabilera minimizatu

Energia

- Energia berriztagarria, kontsumigarri kutsatzaileen gainetik
- Energia efizientzia handiagoa. Herritarrek sentsibilizatu.
- Energia ordezkioak. Energia horiek erabiltzeko prest egon.
- Atzean utzi energia mekanismo tradizionalak, eta eguzki panelak erabili.
- Erregai fosilen erabilera murriztu (diesela ez). Auto elektriko gehiago.

Elikadura

- Garaiko produktuak kontsumitu. Egunean eguneko janaria prestatu, eta behar dena erosi. Produktu gutxi hozkailuan eta izozkailuan.
- Batik bat barazkiak kontsumitu.
- Haragi (abelgorri okela) gutxiago kontsumitu

Birziklapena

- Murritz, berrerabili eta birziklatu/ Birziklapena sustatu
- Plastikozko poltsak berrerabili
- Konposta

Aisia

- Natura errespetatu/ Kutsadurarik eragiten ez duten jarduerak egin aisialdian/ Aisia egiten den tokira kutsatu gabe iritsi/ Mendiaren ibili, mendiaren abantaila osasungarri eta sozialei etekina atereaz. Horrek guztiak gure ongizatea sustatzen du/ Natura errespetatu, gehiegikeriarik eta gehiegizko ustiapenik gabe/ Mendi irteeretan, zakarra, beirazko botilak, plastikoak eta bidoiak jaso/ Abantailarik ez eman urrutira bidaiatzeko (hegazkina)/ Haizeaz gozatu eta ez kutsatu.

Hiria

- Hiria, kolektibo gisa: zuhaitziak eta udal basoak ugaritu eta mantendu, karbonoa epe luzean finkatzeko inguruneak baitira. Hirigintza politika.
- Mantsotzeari eta gauza arruntei balioa eman.
- Hirian mota guztietako hondakinak birziklatzeko instalazioak jarri (gero eta gehiago daude, baina hobe daiteke).

Araudia

- Ibilgailuen, etxeen eta industrien gas isuriak zorroztasun handiagoz mugatu.
- Legeak eta neurriak aplikatu, berotegi efektuko gasen isuriak murrizteko edo ez ugaritzeko, eta birziklatzea sustatzen laguntzen duten legeak aplikatu.
- Garraiobideen kudeaketaren arduradun zuzen gisa, etxebizitzaren eraikuntzarako eta abarretarako araudia, egoera ez okertzeko.

Beste batzuk

- Laneko Agenda 21 egin/ Garapen iraunkorrari buruzko prestakuntza
- Hiria eta toki komunak ez zikindu. Hiri altzariak zaindu.
- Nola uztartu lana, bizitza soziala eta familia.
- Herritarrei lagundu, beren erantzukizunak bete ditzaten. Herritarrak koordinatu.
- Uraren erabilera kontrolatu

7. 4 Atala. Nola komunikatu esku hartzeko beharra

Azken jardueran, gaiaren konplexutasunari beste zailtasun bat gehitu zitzaion: komunikazio edukiren bat egitea. Zeregin berezi hori egiteko denbora gutxi izan arren, lan bikaina egin zuten denek.

Taldeek egindako ekarpenen artean, aipatzekoak dira hauek:

- Norberaren jokabide edo kontsumo ereduak aldatuz lortu nahi diren aldaketek konpromiso kolektibo zabalago baten barruan egon behar dute sartuta. Kontua ezin da izan banakako boluntarismoa; aitzitik, gizarte aldaketa sakon bat behar da, konpromiso politiko batean zertu behar dena.
- Era berean, mundu mailako fenomeno bati aurre egiteko, ezinbestekoa da konexio bat ezartzea itxuraz txikiak diruditen ekintzei balioa emateko bide emango duten eskalen artean. Bakoitzak egiten dituen ekintzak ekarpen erabakigarriak dira, eta ez ekintza hutsalak edo garrantzirik gabeak.
- Egin behar diren aldaketak gaur egungo ereduaren kontra doaz –horrek zaildu egiten du aldaketa horiek abian jartzea–, baina, era berean, gogobetetasun pertsonal eta kolektibo handiagoa sortzen dute. Badaude kontsigna edo eslogan batzuk, kontsumoa ez handitzean eta hurbiltasuna sustatzean datzan bide horrek bizimodu beteagoa ematen duelako ideia indartzen dutenak.
- Zerbait egin dezakegu; gure esku dago. Hori da elkarraldi honetan sortutako beste ideietako bat; alegia, aukeratu dezakegula eta badugula ekiteko aukera.
- Beste komunikazio ildoetako bat klima aldaketari buruzko informazio gehiago izateko premiarekin dago lotuta, batik bat klima aldaketaren arrazoiei buruzko informazioa, arazoak okerrera egin ez dezan.
- Komunikazioa modu positiboan zabaltzea, herritarrak uzkur ez gelditzeko eta ekitera bultzatzeko. Horra hor lantegian ateratako beste ondorioetako bat.

Adore emateko kontsignak eta ideiak:

- Gutxiago gehiago da. Twitter #gutxiago+agoda
- Erraz egin dezaket
- Nire ekintzek eta erabakiek mundu osoan dute eragina

Egin daitezkeen ekintzak:

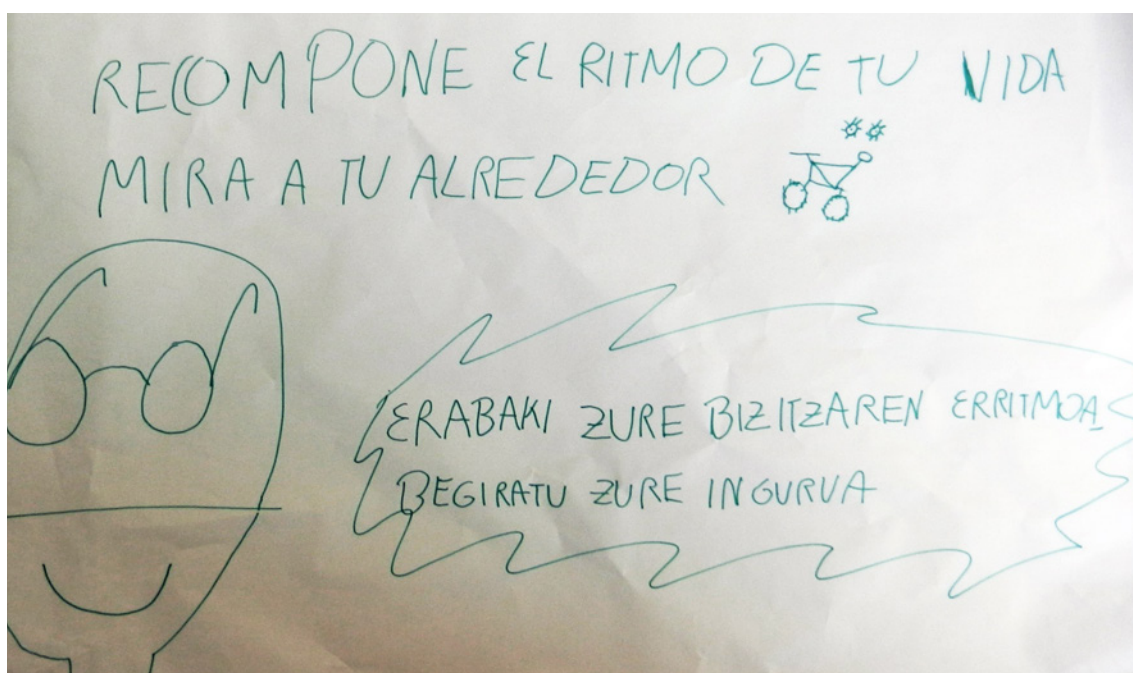
- Klean, adin guztietako jendea bildu, eta antzerki bat, performance bat edo halako zerbait egin
- Ikusmen-arteak – bideoak autobusetan eta sare sozialetan

“Elkarrekin? Zeuk erabaki.”

Banakoen ideia batzuk, taldean aurkeztuak:

- Eredutzea, askorik hitz egin gabe. Denok sentitzen dugu zerbait ez doala ondo. Aprobetxa dezagun sentimendu hori elkarrekin komunikatzeko.
- «Bizi bertako gauzekin – Kontsumitu arduraz»
- Partekatzea gizatiarra eta duina da. Partekatuz gutxiago kutsatzen dugu.
- Bizi, lan egin, jan eta gozatu zure INGURUNEAN. Zoriontsua izango zara.
- Gerturatu bertako gauzetara. Gerturatu zure etxera.
- Hurbiltasunaren lilurak. Ondoan hobe
- Hurbiltasuna: hezkuntza, kontsumo arduratsua = osasuna

Erabaki zure bizitzaren erritmoa – Begiratu zure ingurua

Kanpaina bat, koherentziaz lotzen dituen mezuak eta...

- Arduradun politikoen jarrera eta jokabidea (jokabideak)
- Hiri eredua, horri dagokionez zer ekintza egiten diren erakutsiz

Komunikaziorako eta kontzientziaziorako gomendioak eta ideiak:

- Lantegiak, ikastaroak eta abar antolatzea, jendea prestatzeko eta kontzientziazteko, norberaren lana susta dadin.
- Udaletako baliabide ekonomikoak erabiltzea, herritar guztiei jakinarazteko komunitate zientifikoak zer kezka dituen klima aldaketaren ondorioez.
- Etengabe informazioa ematea hiriaren errealitateari buruz, klima eta ingurumen aldagaiei dagokienez: tenperaturen, prezipitazioen eta abarren azterketa konparatiboa; sailkapeneko postua (testua ezin da irakurri); garraio publikoa erabiltzea; proiektzioa (autobus elektrikoa); kutsaduraren, Eguberrietako argien, suzirien eta abarren balorazioa.
- Herritarrak gehiago kontzientziaztea haien ekintzek izan ditzaketen ondorioez.
- Garrantzitsuena gizarte eztabaida bat antolatzea da gure seme-alabentzat eta bilobentzat zer nahi dugun hizpide hartuta, bai eta hori lortzeko zer neurri hartu erabakitzea ere.
- Ekin aurretik, klima aldaketak hirian izango dituen ondorioei edo galerei buruz kontzientziaztea.
- Herritar bakoitzak dituen erantzukizunez informatzea.
- Gizarte antolamenduaren mekanismo bakarra lana den bitartean, behartuta egongo gara gehiago haztera, gehiago ekoiztera eta gehiago kontsumitzera. Hau da, ingurumena gehiago ez kaltetzeko egin beharko genukeenaren aurkakoa egingo dugu. Hortaz, neurri garrantzitsuena alternatibak bilatzea da; esaterako, oinarritzko errenta. Hauxe izango litzateke leloa: «Gutxiago lan egin, ekoitzi eta kontsumitu, eta hobeto bizi».

